

SBR Taskforce Jaarverslaggevingsketen

Invoering digitale deponering jaarverslagen grote ondernemingen

Versie: Woensdag 16 maart 2022

Samenvatting

Sinds boekjaar 2016 zijn micro en kleine ondernemingen verplicht hun jaarrekening digitaal via SBR bij de KVK te deponeren. Voor middelgrote ondernemingen is die verplichting ingegaan per boekjaar 2017. Grote ondernemingen en hun middelgrote groepsmaatschappijen worden nu ook verplicht om hun jaarlijkse financiële verslaggeving elektronisch via SBR te deponeren.

- Deze verplichting geldt naar verwachting vanaf boekjaar 2023.
- Een elektronisch deponeringsplicht betekent dat ondernemingen hun jaarrekening niet meer op papier of in PDF bij de KVK kunnen deponeren maar voor het deponeren gebruik moeten maken van een van de elektronische formaten die binnen SBR zijn gedefinieerd.
- Deze wijziging in de deponeringsverplichting zal in de praktijk leiden tot veranderingen, o.a.:
 - o in het gebruik van software binnen de onderneming;
 - o in de accountantscontrole nu ook de juiste toepassing van het elektronische formaat zal moeten worden gecontroleerd;
 - o in de wijze van deponeren bij de Kamer van Koophandel
 - o in de toegankelijkheid van de gegevens uit de jaarrekening

De huidige SBR-standaard wordt uitgebreid met de mogelijkheid om een jaarrekening in het Europese formaat XHTML met inline XBRL markeringen (tags) te deponeren. Aan alle rechtspersonen wordt de keuze gegeven om te kiezen in welk formaat zij hun jaarrekening deponeren.

1. Inleiding

De Taskforce Jaarverslaggevingsketen (hierna: TF-JVK) heeft in de periode 2019-2021 op verzoek van het SBR Beraad onderzocht hoe de verplichte elektronische deponering van jaarrekeningen ingevoerd zou kunnen worden voor, kort gezegd, grote ondernemingen.

Het gaat hierbij specifiek over grote rechtspersonen waarop titel 9 boek 2 BW¹ van toepassing is met uitzondering van grote rechtspersonen waarvan de effecten zijn genoteerd aan een gereguleerde markt in de EU (hierna: beursvennootschappen²). De invoering heeft ook betrekking op middelgrote groepsmaatschappijen, die deel uitmaken van een groep waarvan het groepshoofd een grote rechtspersoon of beursvennootschap is. Beide categorieën zijn momenteel

¹ Kort gezegd kwalificeert een onderneming als groot wanneer op twee achtereenvolgende boekjaren aan tenminste twee van de volgende drie criteria wordt voldaan: (1) balanstotaal van meer dan € 20 miljoen, (2) netto-omzet bedraagt meer dan € 40 miljoen en (3) 250 werknemers of meer.

² Beursvennootschappen dienen op grond van de Wet financieel toezicht hun jaarrekening bij de AFM te deponeren, die deze dan doorstuurt naar de KVK.

nog vrijgesteld van verplichte elektronische deponering. In dit document duiden wij beide categorieën van ondernemingen verder aan als ‘grote ondernemingen’.

De verplichtstelling richt zich primair op de elektronische deponering van de jaarrekening. Gelijktijdig met, en op dezelfde wijze als, de jaarrekening moeten ook het bestuursverslag en de overige gegevens openbaar gemaakt worden.³ In het maatschappelijk verkeer wordt dit geheel doorgaans aangeduid als het ‘jaarverslag’; Die term gebruiken we in dit document als we expliciet het geheel van jaarrekening, bestuursverslag en de overige gegevens bedoelen.

Momenteel geldt de verplichte elektronische deponering van jaarrekeningen niet voor grote, niet-beursgenoteerde ondernemingen. De achtergrond hiervan is de invoering van het European Single Electronic Format (hierna: ESEF), dat beursvennootschappen verplicht om hun jaarverslag met ingang van verslagjaar 2021 elektronisch te deponeren bij hun toezichthouder. Grote ondernemingen kregen uitstel van verplichte elektronische deponering van jaarrekeningen, zoals die voor micro en kleine ondernemingen werd ingevoerd. De reden was dat veel grote ondernemingen in hun jaarverslaggeving beursvennootschappen volgen en het dus voor de hand lag de verplichting voor grote ondernemingen te laten volgen op de verplichting voor beursvennootschappen.

Doel van dit document is invulling te geven aan de opdracht van het SBR Beraad. Dit document dient als basis voor aanpassingen in het SBR-afsprakenstelsel, die nodig zijn om het besluit van de Minister van EZK over invoering van de verplichte elektronische deponering van jaarrekeningen bij het handelsregister door grote ondernemingen in de praktijk mogelijk te maken.

2. Samenstelling en werkwijze van de TF-JVK

De TF-JVK bestaat uit:

- Aad Bergman (Logius)
- Sander 't Hoen (Visma)
- Chris de Valk (KvK)
- Eva Eijkelenboom (VNO-NCW)
- Gerard van Santen (RJ)
- Jacques Urlus (NBA)
- Jan Henk Verburg (KvK)
- Willem Geijtenbeek (Grote accountantskantoren)
- Jerry Wouterson (AFM) – Waarnemer
- Michael Deinema (AFM) - Waarnemer
- Paul van der Pal (MinEZK)
- Gerard Goudsmits (MinEZK) – Voorzitter

De TF-JVK heeft in beginsel iedere 2 weken vergaderd op basis van een agenda. Begin 2021 heeft de TF-JVK uit haar midden een werkgroep samengesteld die gestructureerd is gaan werken aan dit technische document en een document om draagvlak te creëren. Daarnaast worden door EZK wetgevingsdocumenten opgesteld.

Dit document is door de TF-JVK besproken en unaniem geaccordeerd.

3. Reikwijdte

Onder de reikwijdte van de digitale jaarverslaggeving van grote ondernemingen verstaat de TF-JVK: informatie die moet of kan worden opgenomen in het digitale jaarverslag.

³ Zie art. 2:394 lid 4 BW. Overigens geldt dat het bestuursverslag ook ten kantore van de rechtspersoon ter inzage van eenieder kan worden gehouden. De rechtspersoon doet daarvan dan opgaaf in het Handelsregister.

De TF-JVK van mening dat in ieder geval alle informatie die momenteel in papieren (of PDF) jaarverslagen is opgenomen, straks ook in het digitale jaarverslag moet kunnen worden opgenomen.

Gezien de maatschappelijke ontwikkelingen en de reeds aangekondigde aanpassingen in wet- en regelgeving, op zowel nationaal als EU-niveau (zoals bijvoorbeeld CSRD), is de TF-JVK tevens van mening dat het digitale jaarverslag de hieruit voortvloeiende rapportageverplichtingen zonder meer moet kunnen accommoderen.

4. Uitgangspunten

De TF-JVK heeft de volgende uitgangspunten gehanteerd:

4.1 SBR is het afsprakenstelsel voor digitale jaarverslaggeving in Nederland

Dit document geeft de aanzet tot aanpassingen van het SBR-afsprakenstelsel, die in ieder geval van toepassing zouden moeten zijn op alle digitale jaarverslaggeving in Nederland, met uitzondering van beursvennootschappen waarop ESEF van toepassing is. De TF-JVK laat het aan andere rapportagestromen binnen SBR zoals de belastingaangiftes of kredietrapportages aan de banken, of zij de hier voorgestelde aanpassingen van het SBR-afsprakenstelsel ook voor hun stromen willen toepassen. Met deze aanpassingen hebben alle ondernemingen voor het deponeren van hun jaarverslag een keuze tussen de huidige SBR-aanpak (XBRL) of de Europese aanpak (inline XBRL).

4.2 Level-playing field

De TF-JVK vindt het van belang dat er qua digitale verslaggeving in zijn algemeenheid geen wezenlijk verschil mag ontstaan tussen de eisen die voor de verschillende categorieën ondernemingen gelden.

4.3 Alle informatie in een jaarverslag moet digitaal identificeerbaar zijn

Inherent aan de huidige SBR-aanpak is dat alle informatie in een jaarverslag (individueel of geaggregeerd) dient te worden weergegeven door een digitale XBRL-tag. Het geheel levert een XBRL-rapportage op.

Indien het jaarverslag in conform de Inline XBRL specificatie in XHTML-vorm opgesteld is, hoeft in beginsel niet alle informatie in dat jaarverslag van een digitale XBRL-tag voorzien. Om binnen de XHTML-documenten een bepaalde mate van uniforme structuur te behouden, stelt de TF-JVK voor om een vorm van 'section (XHTML) tagging' op te nemen in het SBR-afsprakenstelsel, naast detail- en blocktagging.

Nota bene: de term jaarverslag betekent niet dat het bestuursverslag integraal moet worden opgenomen; De verwijzing dat die 'ten kantore gedeponeed' is, volstaat ook (in overeenstemming met art 2:394 lid 4 BW).

4.4 Inline XBRL moet integraal toegepast kunnen worden

Inline XBRL moet voor jaarverslagen onder zowel IFRS als NL-GAAP toegepast kunnen worden. De TF-JVK is van mening dat de huidige aanpak onder SBR (rendering alleen op basis van een XBRL-bestand) naar verwachting in veel gevallen niet past bij de manier waarop grote ondernemingen hun jaarverslag (willen) deponeren. De ervaringen van beursvennootschappen met ESEF leren dat deze aanpak veel meer past bij wat grote ondernemingen willen.

4.5 Alle te deponeren jaarrekeningen moeten, direct of indirect, getagd worden

Om optimaal invulling te kunnen geven aan de beleidsdoelstellingen achter zowel SBR als de diverse EU-richtlijnen, vindt de TF-JVK het van belang dat de informatie uit de jaarverslagen van alle ondernemingen die in het Handelsregister moeten deponeren, digitaal getagd beschikbaar komt in het maatschappelijk verkeer.

Wanneer een onderneming ervoor kiest om het jaarverslag conform de Inline XBRL specificatie op te stellen, moeten alle gegevens van een detail-, block- of section tag worden voorzien. Wanneer de cijfers geconsolideerd worden in de jaarrekening van een groter geheel, kan worden volstaan met een block- of section tag van de enkelvoudige jaarrekening.

5. Wanneer verplichte tagging?

In de huidige situatie worden alle jaarrekeningen van micro-, kleine en middelgrote ondernemingen, die via SBR worden gedeponereerd, in XBRL-vorm opgesteld. Inherent aan de standaard XBRL is dat de jaarrekening in detail getagd wordt.

ESEF schrijft voor dat een beperkt aantal gegevens in de geconsolideerde jaarrekening van een detailtag moet worden voorzien. Die mogelijkheid wordt aan alle ondernemingen geboden die kiezen om hun jaarrekening conform Inline XBRL op te stellen. Alle andere gegevens moeten worden voorzien van een block- of section-tag. Hieruit volgt dat:

- a. Indien sprake is van een jaarrekening (art. 2:361 lid 1 BW) waarin zowel sprake is van een geconsolideerde als enkelvoudige jaarrekening, alleen informatie in de geconsolideerde jaarrekening in detail getagd hoeft te worden. Wel moet de enkelvoudige jaarrekening als geheel digitaal identificeerbaar zijn;
- b. Indien er geen sprake is van een eigen jaarrekening, omdat de onderneming gebruik maakt van een vrijstelling op grond van artikel 2:403 Bw, moet wel de geconsolideerde jaarrekening van de moedermaatschappij, de bijbehorende accountantsverklaring en bestuursverslag, die de basis zijn voor de vrijstelling, conform de vereisten van SBR worden gedeponereerd.
- c. Indien alleen sprake is van een enkelvoudige jaarrekening (bijvoorbeeld omdat er geen sprake is van enige groepsmaatschappij), dan dient informatie in de enkelvoudige jaarrekening in detail getagd te worden. Indien alleen sprake is van een enkelvoudige jaarrekening, omdat er gebruik gemaakt wordt van de groepsvrijstelling o.b.v. art 2:408 Bw, dan hoeft de enkelvoudige jaarrekening niet in detail getagd te worden. Wel moet deze enkelvoudige jaarrekening als geheel digitaal identificeerbaar zijn. In dat geval dient ook de geconsolideerde jaarrekening van de moedermaatschappij, de bijbehorende accountantsverklaring en bestuursverslag, die de basis is voor de toepassing van de groepsvrijstelling, conform de vereisten van SBR, te worden gedeponereerd;
- d. Buitenlandse rechtspersonen (huidige Besluit Art. 4.a., o.a. rechtspersonen waarop Wet formeel buitenlandse vennootschap art 5-lid 2 van toepassing is) moeten volgens Nederlands jaarrekeningrecht rapporteren en moeten dus hun jaarrekening overeenkomstig taggen;
- e. Voor rechtspersonen die hun jaarrekening opstellen conform het recht van een andere EU-lidstaat (huidige Besluit Art. 4.d.; rechtspersonen waarop art 2:362 lid 1 tweede volzin BW van toepassing is) stelt de TF-JVK voor om voor te schrijven dat deze in ieder geval in XHTML-formaat gedeponereerd moet worden, inclusief eventuele additionele (technische) eisen die voortvloeien uit SBR. Dergelijke rechtspersonen kunnen echter niet verplicht worden om hun jaarverslag in detail te taggen aangezien lang niet alle lidstaten een daarvoor geschikte taxonomie beschikbaar hebben gesteld.

6. Manier van taggen

In de huidige situatie, waarbij jaarverslagen in XBRL wordt gedeponereerd, is zowel detail-tagging als block-tagging mogelijk bij het taggen van de toelichtingen bij de jaarrekening. De primaire financiële

overzichten dienen in principe van gedetailleerde tags te worden voorzien. In grote lijnen komt deze manier van tagging overeen met de ESEF-aanpak. In de via SBR gedeponeerde jaarverslagen van zelfstandige middelgrote rechtspersonen zijn uitsplitsingen en verloopoverzichten, die zijn opgenomen in de toelichting bij de jaarrekening, van gedetailleerde tags voorzien. De tekstuele toelichtingen worden veelal gegroepeerd per post in de financieel hoofdoverzichten voorzien van één (block-)tag.

Onder block-tagging verstaan we het onder één (block-)tag weergeven van wat ook onder meerdere gedetailleerde tags weergegeven zou kunnen worden. De block-tag bevat, indien aanwezig, ook de HTML-opmaak van die informatie.

De TF-JVK is tot de conclusie gekomen (zie paragraaf 4.3) dat indien alle informatie in een jaarverslag digitaal identificeerbaar moet zijn én het jaarverslag in de vorm van een XHTML-document conform Inline XBRL opgesteld is, er naast detail-tagging en block-tagging, ook een derde vorm, section-tagging wenselijk is. Section-tagging maakt geen gebruik van tags die gedefinieerd zijn in een XBRL-taxonomie, maar van HTML-tags die puur dienen voor (in deze context) de identificatie van onderdelen van het jaarverslag die niet verplicht van XBRL-tags voorzien hoeven te worden.

De regels voor het taggen worden uitgewerkt in de SBR-Rapportagevoorschriften voor jaarverslaggeving. Bij het bepalen van welke gegevens gedetailleerd getagd moeten worden, wordt uitgegaan van de verplichtingen voor beursgenoteerde bedrijven.

7. Granulariteit

De granulariteit van een jaarrekening heeft de TF-JVK als volgt gedefinieerd: het niveau waarop de informatie in het digitale jaarverslag digitaal gestructureerd en gedefinieerd is. Een hogere granulariteit betekent in deze context dat de informatie gedetailleerder van tags wordt voorzien.

De TF-JVK stelt voor om, met het oog op de transparantie, toegankelijkheid, analyse en vergelijkbaarheid, ondernemingen vrij te laten om informatie in hun jaarrekening zo gedetailleerd mogelijk te taggen. Wel moet de minimale granulariteit van markeringen in SBR-verband worden vastgesteld. Met betrekking tot de financiële hoofdoverzichten (Balans, Winst- en Verliesrekening, Mutatieoverzicht Eigen Vermogen, en het Kasstroomoverzicht moet detail-tagging worden toegepast. Met betrekking tot de toelichtingen bij de jaarrekeningen kan block-tagging worden toegepast. Het staat ondernemingen echter vrij om de toelichtingen gedetailleerder te taggen.

Deze regels worden uitgewerkt in de SBR-Rapportagevoorschriften voor jaarverslaggeving.

8. Rapportagestructuur

Met rapportagestructuur bedoelen we de structuur op basis waarvan de informatie in het digitale jaarverslag opgenomen wordt. Deze structuur vormt als het ware de blauwdruk voor het jaarverslag en is momenteel in de vorm van zogenaamde voorgedefinieerde 'entrypoints' in de Nederlandse Taxonomie (NT) vastgelegd, waar een onderneming altijd uit moet kiezen. Indien een onderneming deze structuur wil aanpassen, moet zij daarvoor momenteel een zogenaamde 'Preparer Extensie' (PE) opstellen. Dat is een set van *organisatie-specifieke* taxonomie definities waarin de wijzigingen en toevoegingen ten opzichte van een entrypoint zijn vastgelegd.

In de ESEF-aanpak is er geen voorgedefinieerde structuur van het jaarverslag voorgeschreven. In deze aanpak is ook voorzien in uitbreidingen op de taxonomie. Dit kan ook gebruikt worden wanneer een jaarrekening op basis van NL-GAAP wordt opgesteld. Deze aanpak wordt breder ondersteund op EU-niveau en biedt meer flexibiliteit. De TF-TVK verwacht dat de ondernemingen die een PE nodig hebben voor hun jaarverslag, in de praktijk zullen kiezen om hun jaarverslag conform Inline XBRL op te stellen, omdat dit meer vrijheid biedt.

De TF-JVK is van mening dat het *verplichte* gebruik van voorgedefinieerde entrypoints om het digitale jaarverslag op te stellen, losgelaten moet worden voor jaarverslagen die in Inline XBRL vorm

worden gedeponereerd. De bestaande entrypoints in de NT zouden nog steeds gebruikt moeten kunnen worden, maar daarnaast moeten alle ondernemingen de vrijheid krijgen om hun jaarverslag naar eigen inzichten – rekening houdend met van toepassing zijnde wet- en regelgeving – in te richten.

De regels voor structureren en aanpassen van rapportages worden uitgewerkt in de SBR-Rapportagevoorschriften voor jaarverslaggeving.

9. Presentatie ('rendering')

De presentatie van het digitale jaarverslag is de manier waarop het digitale jaarverslag op een voor de mens leesbare manier getoond moet kunnen worden op het scherm van een computer. Een jaarrekening in het XBRL-formaat primair bedoeld voor geautomatiseerde verwerking en is niet direct leesbaar voor mensen. Om dat te realiseren, moet een viewer gebruikt worden. Om te zorgen dat iedere viewer hetzelfde beeld oplevert, zijn aanvullende regels voor het gebruik van XBRL nodig. Dat zijn in SBR de regels voor de consistente presentatie.

Gezien de ervaringen met SBR in de afgelopen jaren alsmede internationale ontwikkelingen, stelt de TF-JVK voor om alle ondernemingen de mogelijkheid te geven hun digitale jaarverslag in XHTML-vorm conform de Inline XBRL specificatie te kunnen deponeren. Dit om (a) binnen een groep van ondernemingen dezelfde presentatiewijze te kunnen gebruiken en (b) ook middelgrote, kleine en micro-ondernemingen de mogelijkheid te geven om hun jaarverslag naar eigen inzicht in te richten.

10. Bestuursverslag

Op basis van de huidige wetgeving hebben grote en middelgrote rechtspersonen veelal de keuze om het bestuursverslag als onderdeel van het jaarverslag bij de KvK te deponeren, of ervoor te kiezen om in het gedeponeerde jaarverslag te verwijzen naar het feit dat het bestuursverslag 'ten kantore ter inzage van eenieder wordt gehouden' en op verzoek (tegen kostprijs) kan worden verstrekt.

Momenteel zijn er meer dan 200 XBRL-concepten beschikbaar in de Nederlandse taxonomie (NT) die betrekking hebben op het bestuursverslag. Deze worden echter zelden gebruikt. De TF-JVK stelt voor om deze tags te behouden maar niet verplicht te stellen dat deze gebruikt moeten worden.

De TF-JVK stelt voor om een (block-)tag toe te voegen om het bestuursverslag als geheel te kunnen identificeren. Detail-tagging is dan wel mogelijk maar niet verplicht. Dit laatste ondersteunt de mogelijke impact van de CSRD-richtlijn op het bestuursverslag, te weten de uitbreiding daarvan met sustainability informatie alsmede de tagging van die informatie.

Deze regels worden uitgewerkt in de SBR-Rapportagevoorschriften voor jaarverslaggeving.

11. SBR-Rapportagevoorschriften voor jaarverslaggeving

Op basis van voorgaande voorstellen is de TF-JVK van mening dat een formele set aan rapportagevoorschriften voor jaarverslaggeving moet worden toegevoegd aan het SBR-afsprakenstelsel. Deze SBR-Rapportagevoorschriften voor jaarverslaggeving zouden qua type inhoud een combinatie moeten zijn van wat er in de 'Handleiding voor het opstellen van een jaarverantwoording op basis van de KVK-taxonomie' en in de 'ESEF 'Reporting Manual' staat.

12. Assurance

De TF-JVK is van mening dat SBR Assurance, net zoals SBR, allesomvattend moet zijn voor de digitale jaarverslaggeving in Nederland, inclusief het juist toepassen van de SBR-vereisten.

De huidige SBR Assurance aanpak zal zodanig aangepast moeten worden dat alle in Nederland toegestane vormen van digitale jaarverslagen van een digitale controleverklaring voorzien kunnen worden. Daarnaast zou overwogen moeten worden om het gebruik van deze aanpak ook toe te

staan in andere domeinen binnen SBR. De TF-JVK merkt daarbij wel op dat de behoefte aan een generieke assurance-standaard voor digitale rapportages steeds meer toeneemt.

13. Vergelijking huidige versus voorgestelde situatie

In onderstaande tabel wordt op hoofdlijnen de voorgestelde situatie vergeleken met de huidige situatie voor wat betreft de meest relevante aspecten van de SBR-Jaarverslaggevingsketen.

SBR-aspect	SBR - Jaarverslaggevingsketen		
	T/m boekjaar 2022	M.i.v. boekjaar 2023	
Versie: 16-03-2022	XBRL-variant	XBRL-variant	InlineXBRL-variant
Verplicht digitaal deponeren 1. Micro/Klein 2. Middelgroot-zelfst. 3. Middelgroot-groep 4. Groot	Verplicht Verplicht Vrijstelling Vrijstelling	Keuze Keuze Keuze Keuze	Keuze Keuze Keuze Keuze
Verslaggevings-standaard	Alleen NL-GAAP	NL-GAAP of IFRS	NL-GAAP of IFRS
Scope tagging	Alle informatie	Alle informatie	Alle informatie
Soort tagging 1. Detail tagging 2. Block tagging 3. Section tagging	Toegestaan Toegestaan N.v.t.	Toegestaan Toegestaan Niet toegestaan	Toegestaan Toegestaan Verplicht
Organisatie-specifieke aanpassingen 1. Concepten 2. Structuren	Preparer Extensies (PE) Preparer Extensies (PE)	Gedooagbeleid Preparer Extensies (PE)	Ondernemers-extensie incl. anchoring (default)
Vormgeving	Voorgedefinieerd	Voorgedefinieerd	Vormvrij
Rapportage-structuur	Voorgedefinieerd	Voorgedefinieerd	Zelf gedefinieerd
Zichtbaar maken ('rendering')	Consistente Presentatie	Consistente Presentatie	Webbrowser
Berichtsoort	XBRL-instance (+ evt. PE-bestanden)	XBRL-instance (+ evt. PE-bestanden)	Reporting package